

яка ґрунтується в більшості випадків на ринкових методах господарювання: залученні за тендерними процедурами сторонніх суб'єктів господарювання на виконання лісгосподарських робіт (посадки та догляду лісових культур, заготівлі та транспортування деревини), реалізацією заготовленої деревини на аукціонах та біржових торгах, відокремленні деревообробки від лісового господарства, створення рівних конкурентних умов для усіх суб'єктів господарювання (включно з державними підприємствами), а також забезпечення дотримання принципу верховенства права. В екологічній сфері більшість країн орієнтуються на впровадженні концепції сталого лісового менеджменту, основними пріоритетами якого є ведення лісового господарства на багатуокладній основі, збереженні біологічного різноманіття, використанні екологічно безпечних технологій виконання лісгосподарських робіт та необхідності проведення сертифікації лісів.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-278-7-71>

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА НАУКОВОЇ УСТАНОВИ

Дмитришин В. С.

кандидат юридичних наук, доцент,

старший науковий співробітник

Державної наукової установи

*«Науково-практичний центр профілактичної
та клінічної медицини» Державного управління справами
м. Київ, Україна*

Формування ефективної системи управління інноваційною діяльністю в науковій установі, залежить від великої кількості чинників, які можна умовно поділити на зовнішні та внутрішні. І враховуючи важливість того чти іншого чинника для установи, керівництвом виробляється стратегія (політика) управління інноваційною діяльністю в установі. Інноваційна політика є важливою частиною загальної науково-технічної політики будь-якої наукової установи, проте вона має самостійний характер і є дієвим та

ефективним інструментом підвищення економічної спроможності такої установи.

Головною метою інноваційної політики в науковій установі є створення сприятливих морально-психологічних, соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу установи, забезпечення впровадження сучасних, ефективних, екологічних, безпечних, енерго та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної наукової продукції.

На думку вітчизняних науковців, інноваційна політика спрямована на створення сприятливих умов для розвитку інноваційних процесів; на концентрацію фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках науки, зменшення ризику приватних компаній у процесі розробки нової високотехнологічної продукції; складання комплексних прогнозів національного інноваційного розвитку; формування цільових науково(технічних програм; створення ринку для нововведень, скорочення витрат фірм, що здійснюють НДДКР; на поширення науково-технічних знань як найважливішого економічного ресурсу [1].

Є думка, що під інноваційною політикою необхідно розуміти комплекс принципів та заходів щодо планування, розробки, стимулювання, регулювання і контролю процесів інноваційної діяльності у науково-технічній та виробничих сферах [2].

Інші науковці стверджують, що інноваційна політика – це комплексна система заходів, спрямованих на стимулювання, розроблення, супроводження, управління, планування та контроль процесів інноваційної діяльності у сфері науки, технологій і виробництва, що пов'язані з адекватними супровідними заходами у важливих сферах життєдіяльності та забезпечують у сукупності створення необхідних умов для реалізації цілей соціально-економічного розвитку [3].

Також вважається, що інноваційна політика підприємства – це форма стратегічного управління, яка визначає цілі та умови здійснення інноваційної діяльності підприємства та орієнтована на забезпечення його конкурентоздатності. «інноваційна політика» – це форма стратегічного управління нововведеннями в суспільстві в умовах країни, галузі, конкретного підприємства [4].

Березовська Л.О. визначає інноваційну політику, як процес пошуку та комплекс заходів, що забезпечать конкурентоспроможність

організації у довготривалому періоді і включають у себе розробку інноваційної стратегії та рішення тактичних завдань щодо реалізації попиту споживачів на інноваційну продукцію, симбіоз цілей розвитку і маркетингової діяльності, досліджень і досягнень у науковій та виробничій сферах, управлінських рішень щодо їх впровадження з урахуванням ресурсних обмежень і можливостей підприємства та одна із складових діяльності організації, що визначає мету та умови здійснення інноваційної діяльності та направлена на створення й впровадження нових технологій і видів продукції [5].

На нашу думку, загалом термін «інноваційна політика» може вживатись у декількох сенсах. У найбільш широкому сенсі, на макрорівні, інноваційною політикою є державне управління процесом створення сприятливих умов для інноваційної діяльності, формування інноваційних ідей і проєктів, конструювання науково-дослідних зразків нововведень, їх освоєння і просування на ринок. На рівні підприємства це означає сукупність певних принципів, норм, які виступають основою для прийняття стратегічних управлінських рішень в інноваційній діяльності установи, за рахунок чого покращується ефективність наукової діяльності, виробництва товарів та/або послуг, підвищується наукова і виробнича конкурентоспроможність установи в довгостроковій перспективі. У більш вузькому сенсі – це система заходів, які застосовуються менеджментом установи для досягнення мети інноваційної діяльності наукової установи. А у найбільш вузькому значенні «інноваційна політика наукової установи» – це прийнятий Вченою Радою або загальними зборами колективу наукової установи та затверджений у встановленому порядку нормативним актом цієї установи письмовий документ, який визначає загальну місію, мету, візію інноваційного розвитку установи, принципи, на яких установа будує свою інноваційну стратегію, загальні заходи, які мають бути здійснені для досягнення цієї мети, комплексний план розробки, реалізації та фінансування інновацій, враховувати ресурсне забезпечення його реалізації.

Відповідно, інноваційна політика установи розглядається як, з одного боку – форма стратегічного управління і знаходить своє відображення в розробці стратегії, а з іншого боку – як комплекс заходів, сукупність необхідних економічних, техніко-технологічних, правових, організаційних, маркетингових, кадрових та інформаційних заходів, форм, механізмів і методів управління, спрямованих на інноваційний розвиток наукової установи.

Зазвичай процес формування інноваційної політики наукової установи розпочинається з представлення ідей, оцінювання їх переваг та недоліків, проведення досліджень щодо готовності і можливості установи сприймати нововведення, здатності наукової спільноти та технічних фахівців доведення цих ідей до стадії готового інноваційного продукту.

Розроблення інноваційної політики установи передбачає визначення цілей, місії і стратегій її розвитку на найближчу і далеку перспективу, виходячи з оцінки її потенційних можливостей і забезпеченості ресурсами. При цьому цілі інноваційної політики поділяють на функціональні (підтримка досягнутого стану системи) та нові (досягнення якісно нового стану системи).

Підготовка інноваційної політики установи передбачає:

- розробку поточних і перспективних програм науково-технічного розвитку, їх формалізацію та доведення до свідомості персоналу;
- розробку проектів оновлення продуктів, відповідно до вимог ринку;
- поточний, періодичний, плановий та позаплановий контроль і своєчасне коригування впровадження зазначених програм і проектів;
- впровадження і проведення єдиної інноваційної політики на основі координації діяльності усіх структурних підрозділів наукової установи;
- належне матеріальне і фінансове забезпечення інноваційних програм;
- своєчасне оновлення, навчання, підготовку і перепідготовку наукового і виробничого персоналу;
- оперативне виявлення і комплексне розв'язання проблем, пов'язаних із реалізацією інноваційного циклу.

Враховуючи цілі, завдання, а саме головне – наукові, технічні та ресурсні можливості установи, можуть формуватись і різні типи інноваційної політики.

Так, при наявності великої наукомісткості створених продуктів, оперативністю впровадження новацій, установа може обрати «наступальний» тип інноваційної політики, який характеризується певною ризикованістю, проте, в перспективі може принести найкращі фінансові результати. Реалізація такої політики можлива за умов значного науково-технічного потенціалу, високої гнучкості її структурних елементів, готовності управлінських кадрів до ризику, їх

здатності акумулювати фінансові кошти, необхідні для впровадження інноваційних проєктів тощо.

При більш помірній інноваційній політиці, застосовується її «еволюційний» тип, який формує умови для досконаліших рішень поточної діяльності установи: технології виробництва продуктів (послуг), їх модифікації в межах базової конструкції, розширення ринкової ніші, вдосконалення маркетингових інструментів тощо. Це дає змогу установі протягом тривалого часу утримувати стійкі позиції на ринку, вносячи поліпшувальні зміни у технологію, дизайн продукту або способи стимулювання його збуту.

У свою чергу, «захисна» інноваційна політика, в основному, спрямована на утримання позицій установи на ринку певних продуктів. Інноваційний пошук, через обмежені ресурси, зосереджується на заходах, що дають змогу скорочувати витрати на виробництво поточної продукції (послуг) з метою зниження її ціни і збереження конкурентоспроможності.

Література:

1. Дикань В. Л., Островець Г. Є. Удосконалення механізмів державного управління розвитком залізничної галузі України в євроінтеграційному векторі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 11–20.
2. Гевко В. І. Інноваційна політика держави як чинник соціально-економічного розвитку. *Агоросвіт*. 2020. № 10. С. 136–143.
3. Кушнірук В. С. Інноваційна політика: опорний конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» спеціальності 073 «Менеджмент» денної форми навчання. Миколаїв : МНАУ, 2016. 71 с.
4. Кадол Л. В., Кравчук Л. М. Принципи формування інноваційної політики підприємства / Л. В.Кадол, Л. М. Кравчук. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. Випуск 17. Частина 1. 2016. С. 76–79.
5. Березовська Л. О. Інноваційне підприємництво конспект лекцій для самостійної роботи студентів. К., 2021. Електронний ресурс: <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/book/view.php?id=357299&chapterid=124435>